

Πᾶτα δυστυχῆ καὶ κατὰθλιψις ὑποχωρεῖ πάντοτε εἰς τὴν ὁμόνοιαν καὶ τὴν ἀγάπην.

Ἄλλ' ὑπάρχει πάντοτε ἡ δόλοισα καὶ ἡ ἀγάπη αὐτῆ; Φεῦ! Πόσοι δουλεύοντες εἰς τὸν Σατανᾶ καὶ τοὺς ἄγγελους αὐτοῦ ἔχουσι τούτο καὶ μόνον ἔργον καὶ νόμισμα νὰ σπειρώσιν ἐνθεν καὶ ἐνθεν τῆς διχονοίας τῆς ζήλιας!

§ 3.

Ὅταν τις ἀδικῆται, ἡ βιβλίωσιν τὴν ὁδὸν τοῦ βίου ὑποσκελίζεται καὶ καταπατῆται ἀπὸ τὸν ἄρπαγα καὶ τὸν πλεονέκτην, παραπονεῖται ἐξ ἀάγαχης, οὐδεὶς ὁμῶς τοῦ ἀκούει.

Ἡ φωνὴ τοῦ δυστυχοῦς ἀνθραίνει μέχρι τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ δὲν θᾶναι εἰς τὰ αὐτὰ τοῦ σκληροῦ ἀνθρώπου.

Ποία ἄρα γὰρ ἡ αἰτία τοῦ κακοῦ τούτου; εἶπα πολλοὶ κατ' ἑμαυτὸν. Μήπως ὁ Θεός, ὅστις ἐπλασε τὸ πτωχὸν, καθῶς καὶ τὸν πλούσιον, τὸν δυνατὸν, καθῶς καὶ τὸν ἀδύνατον, ἤβλησεν οἱ μὲν νὰ μὴ ἔχωσι πλεονεξίαν ὁρῶσιν εἰς τὰς παρανομίας των, οἱ δὲ κμητὴν ἐλπίδα εἰς τὴν ἀθλιότητά των;

Ἡ ὑπόθεσις αὕτη μοὶ ἐφάνη πάντοτε φρικτὴ κατὰ τὸ Θεοῦ βλασφημία· ὅθεν τὴν ἀπέκρουσα ὅλαις δυνάμει, καὶ ἐποῦδάστα νὰ τὴν ἐξαλείψω ἀπὸ τὸν νοῦν μου.

Ἀλλὰ διατὶ τέλος πάντων δὲν ἀκούεται ἡ φωνὴ τοῦ πᾶσχοντος καὶ βασανιζομένου; Διατὶ! Διότι πρῶτον ἕκαστος ἡμῶν ἀγαπᾷ ἑαυτὸν μόνον, γίνεται κέντρον τοῦ συστήματος, νομίζεται ἀσφαλῆς ὡς καθήκοντος ἡττοχὸς εἰς γωνίαν τινα τοῦ πλοίου, ἐνῶ τούτο ἀντιπνεύει νὰ καταποντισθῇ αὐτᾶνδρον· καὶ δεύτερον, διότι ἕκαστος ἡμῶν ἀποχωρίζεται τῶν ἄλλων, διότι μένει μόνος, ὅθεν καὶ ἡ φωνὴ του μόλις προφερομένη παρακεδάζεται εἰς τὸν ἀέρα ἀνήκουστος.

Ὅτε ἐν καιρῷ τοῦ ἐκρος ἀναζωογονηταὶ ὅλη ἡ φύσις, ἐξέρχεται κάθωσιν τῶν χόρτων θρούς τις ὡς ἀκαχῆς συριγμός.

Ὁ θρούς αὐτὸς συγχροτούμενος ἀπὸ ἀναριθμήτους ἄλλους κατὰ μέρος ὑπάρχει φωνὴ πλήθους μικρῶν καὶ ἀρανῶν ὁτων.

Μόνη οὐδεμία ἐξ αὐτῶν ἐμελλε ν' ἀκουσθῇ ἡνωμένη ὁμως καὶ ἀθροῖαι ἀκούονται.

Ἄθλιοι! εἴμεθα καὶ ἡμεῖς κρυμμένοι ὑποκάτω τῶν χόρτων· ἀλλὰ διατὶ οὐδεμία φωνὴ ἐξέρχεται;

Ὅταν θέλωσιν οἱ ἄνθρωποι νὰ διαβῶσι βίαιον καὶ ἡγεταῖον ποταμῶν, συνδέονται εἰς δύο μακρὰς σειράς καὶ οὕτω συνημμένοι υπερβαίνουσι τὸ βεῖματος τὴν ἕρμην, εἰς τὴν ὁποίαν οὐδεὶς καθ' ἑκαστον ἐδύνατο νὰ ἐπιταθῇ.

Ἐὰν μιμηθῶμεν τὸ παράδειγμα τούτο, θέλομεν παραταίσι τὸν χεῖμαθρον τῆς ἀνομίας, ὅστις παρακαρῆ, ἡ καὶ κατασυντρίβει μάλιστα ἡμᾶς εἰς τὰς ἀνομιὰς, ἀνδὲν φάση ἐντελῶς νὰ μᾶς πιεῖ.

Ἄς σκεπώμεθα βραχέως ἐπὶ τοιούτων περιστάσεων, ἀλλὰ σταθερῶς.

Ἄν δὲ μᾶς ἠδικήσαν ἄνδρες αἱμάτων καὶ δολιότητος, ἄς ἀποβάλωμεν πρῶτον ἐκ τῆς καρδίας τὸ κατ' ἑαυτῶν μῖσος, ἔπειτα δὲ ἀτενίζοντες πρὸς τὸν οὐρανὸν

ἄς ἐπικαλώμεθα τὸν αἰώνιον ἡμῶν πατέρα, λέγοντες ὡς ἐγγίστα τὰ ἐξῆς.

ὦ πάτερ! Σὺ ὑπάρχεις ὁ προστάτης τοῦ ἀθώου καὶ τοῦ ἀδικουμένου, διότι ὑπ' ἀγαθότητος ἐδημιουργητας τὸν κόσμον, ἡ δὲ δικαιοσύνη Σου τὸν διέπει.

Αὕτη θέλεις νὰ βασιλεύῃ ἐπὶ τῆς γῆς· ἀλλ' ὁ κτηρὸς παραβαίνων τὴν θείαν Σου ἐντολήν, ἀντιπράττει. Διὰ τούτο ἀπεράσιτας νὰ τὸν πολεμήσῃς.

ὦ Θεέ μου φώτισον τὸν νοῦν ἡμῶν, ἐνίσχυσον δὲ τὴν ἀθένηταν.

Οὕτω δὲ προσευχόμενοι, ἄς ἀνταγωνισθῶμεν πρὸς τὴν παρανομίαν· ἴσως ἡ νίκη κατ' ἀρχὰς στραφῇ πρὸς ἐμὴν, ἀλλ' ἡ δοκιμασία αὕτη δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἰποδειλάσῃ.

§ 4.

Εἶθε υἱοὶ τοῦ αὐτοῦ πατρὸς καὶ ἡ αὐτὴ μήτηρ σὰς ἐθῆλατε. Διατὶ λοιπὸν δὲν ἀγαπᾶσθε ἀμοιβαίως ὡς ἀδελφοί; Διατὶ δὲ καταδιώκεισθε τοὺναντίον ὡς ἐχθροὶ ἀπονοδοί;

Ἐπικατάρτος ὅστις δὲν ἀγαπᾷ τὸν ἀδελφόν του, τὸν συμπολίτην, τὸν συμπατριώτην, τὸν ὁμόθρησκον. Ἀνάθεμα ἔστω ὅστις τὸν κατατρέχει δυνάμενος καὶ ὀρεῖλων νὰ τὸν ὠρῆλῃσῃ, ὡς οἱ Αἰγύπτιοι ἐργωδιῶνται τοὺς Ἑβραίους.

Ἄλλ' ἂν ὡς τέκνα τῆς αὐτῆς πατρίδος ἀγαπᾶσθε καὶ συμβοηθῆσθε, δὲν ἔχετε νὰ φοβηθῆτε οὔτε ἐσωτερικῶς, οὔτε ἐξωτερικῶς ἐχθρούς.

Αὐτοὶ ἰσχύουσι μόνον διότι Σεῖς εἶσθε ἀδύνατοι, τούτέστιν διαχωρισμένοι, ὡς μὴ ἀγαπώμενοι, ὡς μισούμενοι μάλιστα καὶ συκοφαντούμενοι καὶ προδιδόμενοι συναλλήλως.

Νῆπιοι! Μὴ εἴπητε, ἡμεῖς ἀνήκομεν εἰς ταύτην τὴν ἐπαρχίαν, ἡ εἰς ἐκεῖνον τὸν δῆμον. Διότι πάντε καταγόμεθα ἐκ τοῦ αὐτοῦ πατρὸς, καὶ ἔνα μόνον χρῶμα τὸν αὐτὸν Θεὸν γινωρίζομεν· πάντες ἔχομεν κοινὰ συμφέροντα, πάντες ἐγεννηθῆμεν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν χώραν, ἀνεπνεύσαμεν τὸν αὐτὸν ἀέρα.

Ὅταν πλήττωμεν μέρος τοῦ σώματος, ὅλον τὸ σῶμα πονεῖ· ἐπειδὴ δὲ ἡμεῖς ἐν σῶμα, ὅστις καταδυναστεύει καὶ ἀδικεῖ ἕνα μόνον ἐξ ἡμῶν, καταδιώκει κυρίως ὅλην τὴν κοινωσίαν.

Ὅταν ὁ λύκος ἐπιπέσῃ εἰς τὸ ποίμνιον δὲν τὸ κατατρώγει πρερυθὺς ὅλον, ἀλλ' ἀρπάζει ἐν πρόβατον καὶ τὸ καταθιβρώσει· ἔπειτα δὲ πεινάσας πάλιν ἀρπάζει καὶ ἄλλο καὶ τὸ καταβροχθίζει ὁμοίως· ὕστερον δὲ καὶ τρίτον καὶ τέταρτον μέχρι τοῦ τελευταίου· διότι ἡ πεινὰ του ἐπανέρχεται πάντοτε.

Μὴ ἤττε ὡς τὰ πρόβατα, τὰ ὁποῖα τρομάζουσι εἰς μίαν στιγμὴν, ὕστερον δὲ πάλιν ἀρχίζουσι νὰ βόσκωσιν· ἐπειδὴ νομίζουσι ἴσως ὁ λύκος εὐχαριστήσῃ με ἐν, ἡ με δύο πρόβατα, τί μοὶ μέλει ἂν τὰ κατατρώγῃ· τούναντίον μάλιστα θέλει περισσεύσει δι' ἐμὲ τὸ χόρτον.

Οὕτως ἐσκέφθησαν πάντοτε οἱ μωροὶ ὡς τὰ πρόβατα· οὕτω συλλογίζονται εἰσέτι οἱ φίλωται καὶ οἱ ἀνόητοι· ἀλλ' ἄς πληροφρηθῶσιν ὅτι ὑπάρχουσι καὶ